

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 289/2019 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om säkerställandet av närståendevårdares välbefinnande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 289/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Ari Koponen/sf:

Med vilka åtgärder tryggas närståendevårdarnas välbefinnande i arbetet och ombesörjs det bättre än i dag att man håller den lagstadgade semestern?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Fungerande hemvårdstjänster är ett viktigt stöd för många närståendevårdsfamiljer och på motsvarande sätt minskar stöd till närståendevårdare behovet av hemvårdens tjänster. Detta har även beaktats i regeringsprogrammet. I syfte att utveckla närståendevården har det för åren 2020–2022 reserverats sammanlagt 65 miljoner euro för utvecklingen av närståendevården och säkerställandet av resurserna för hemvården. Från år 2023 har man reserverat ett tillägg på 45 miljoner euro till närstående- och hemvården i statsandelarna för kommunernas bastjänster.

Tilläggsfinansieringen används bland annat för utvecklingsprojektet kring närståendevården. Tyngdpunkten ligger på att stärka de tjänster som stöder närståendevårdarna samt sprida och förankra god praxis inom närståendevården i hela landet. Projektet genomförs som ett nationellt utvecklingsprogram i anslutning till verkställandet av programmet för utveckling av social- och hälsocentralerna. Institutet för hälsa och välfärd (THL) svarar för den nationella koordineringen av projektet och stöden till det regionala utvecklingsarbetet.

Kommunen ska sörja för att vården av den vårdbehövande ordnas på ett ändamålsenligt sätt under närståendevårdarens lagstadgade ledighet. Ledighetsarrangemangen med anknytning till närståendevården borde överenskommas så att man verkligen lyssnar på närståendevårdsfamiljernas behov och önskemål och familjerna måste kunna lita på att arrangemangen fungerar. Närståendevårdarna ska få stöd för att hålla sina ledigheter genom att erbjuda dem mångsidiga vikarietjänster. Närståendevårdarna kan även uppmuntras till att hålla ledigt till exempel genom att regelbundet lyfta fram ärendet i samband med närståendevårdarnas välbefinnande- och hälsokontroller. Det kan vara psykiskt tungt för en vårdare att avstå från vårdansvaret av den anhöriga även för en kort tid och sakkunnigt stöd behövs framför allt om den vårdbehövande motsätter sig annat än närståendevård. Kommunen kan få folk att ta ut sina ledigheter även genom att göra det möjligt att hålla ledigheten i flera kortare etapper än hela dygn, om det är närståendevårdarens önskemål.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 289/2019 rd

Om kommunen ordnar ledigheten med en servicesedel, ska värdet på sedeln dimensioneras så att den gör det möjligt att ta den lagstadgade ledigheten i sin helhet. Klienten har rätt att neka till servicesedel, varvid kommunen ska hänvisa personen till kommunens tjänster som ordnas på annat sätt.

När man bestämmer om betalningar ska de olika klientgruppernas jämlikhet beaktas. De avgifter som närståendevårdens klienter betalar för tjänster under närståendevårdarens ledighet är redan i dag avsevärt mindre än de avgifter som uppbärs av andra klienter inom den kortvariga vården. Enligt de ansvariga tjänsteinnehavarna i kommunerna är en avgiftsbelagd vikarievård sällan orsaken till att ledigheten inte utnyttjas. Betalningen får inte drivas in eller så ska den sänkas om den riskerar förutsättningarna för familjens utkomst. Rätten till ledigheten har föreskrivits för att stödja närståendevårdarens välbefinnande, så den i spørgsmålet nämnda ekonomiska ersättningen om man inte utnyttjar sin ledighet skulle vara i strid med närståendevårdarstödet's syfte.

Helsingfors 21.11.2019

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru